

Sygn. akt V ACa 75/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2018r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Rączka – Sekścińska

Sędziowie: SA Anna Strugała

SO (del.) Leszek Jantowski (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Naróg

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2018r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S. (1) i J. S.

przeciwko M. Z.

przy udziale Prokuratora Rejonowego w T.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 25 października 2016r., sygn. akt I C 1108/14

1.zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I /pierwszym/, II /drugim/, III /trzecim/ i IV /czwartym/ w ten sposób, że oddała powództwo,

b) w punkcie V /piątym/ i VI /szóstym/ w ten sposób, że zasądza od powodów na rzecz pozwanej kwotę 7.217,-zł /siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów procesu,

c) w punkcie VII /siódmym/ w ten sposób, że nie obciąża powodów kosztami sądowymi;

2.zasądza od powodów na rzecz pozwanej kwotę 8.100,-zł /osiem tysięcy sto złotych/ tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego,

3.nie obciąża powodów kosztami sądowymi w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 75/17

UZASADNIENIE

Powodowie A. S. (1) oraz J. S. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej M. Z. domagali się:

1) wydania orzeczenia stwierdzającego obowiązek pozwanej (obdarowanej) M. Z. do złożenia oświadczenia woli w formie aktu notarialnego o przeniesieniu na powodów A. i J. S. (darczyńców) własności następujących nieruchomości:

-niezabudowanej nieruchomości o powierzchni 0.11.28 ha położonej w T., przy ulicy (...), oznaczonej numerem działki (...) o wartości 110.000 zł, dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...),

-nieruchomości stanowiącej własnościowy lokal mieszkalny oznaczony nr (...), położony w T., przy ulicy (...) o powierzchni użytkowej 57,90 m⁽²⁾ wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej o wartości 30.000 zł, dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...);

2) wydania orzeczenia stwierdzającego obowiązek pozwanej (obdarowanej) M. Z. do złożenia oświadczenia woli w formie aktu notarialnego o przeniesieniu na powoda J. S. (darczyńcę) własności nieruchomości o powierzchni 0.05.21 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym parterowym o powierzchni około 35m² położonej w T., przy ulicy (...), oznaczonej numerami działek (...) o wartości 50.000 zł, dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),

3)zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda J. S. równowartości ceny sprzedaży nieruchomości stanowiącej własnościowy lokal mieszkalny o powierzchni użytkowej 51,31 m⁽²⁾ wraz z помещением przynależnym - piwnicą o łącznej powierzchni 74m⁽²⁾ z udziałem we własności części wspólnych oraz we własności gruntu, położony w T., przy ulicy (...) nr 1 o wartości rynkowej 180.000 zł, dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste KW nr (...), która została przez pozwaną zbyta w dniu 28 kwietnia 2014 roku w drodze aktu notarialnego notariusz A. K. Rep. A nr (...) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu.

W odpowiedzi na pozew pozwana M. Z. wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 25 października 2016r. Sąd Okręgowy w T.:

I.nakazał pozwanej M. Z. złożenie oświadczenia woli w formie aktu notarialnego następującej treści „M. Z., w związku z odwołaniem darowizny, przenosi własność niezabudowanej nieruchomości o powierzchni 0,1128 ha, położonej w T. przy ul. (...), oznaczonej numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) na A. i J. małżonków S., pozostających w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej”;

II.nakazał pozwanej M. Z. złożenie oświadczenia woli w formie aktu notarialnego następującej treści „M. Z., w związku z odwołaniem darowizny, przenosi własność nieruchomości, stanowiącej własnościowy lokal mieszkalny oznaczony nr (...), położony w T. przy ul. (...), o powierzchni użytkowej 57,90 m², dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) wraz z udziałem wynoszącym (...) części w nieruchomości wspólnej, to jest we własności części wspólnych budynku i urządzeń nie służących do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz we własności gruntu o powierzchni 0,0128 ha dla którego Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) na A. i J. małżonków S., pozostających w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej”;

III.nakazał pozwanej M. Z. złożenie oświadczenia woli w formie aktu notarialnego następującej treści „M. Z., w związku z odwołaniem darowizny, przenosi własność nieruchomości, o powierzchni 0,0521 ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym parterowym, o powierzchni 35 m², położoną w T. przy ul. (...), oznaczonej numerami działek (...), dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą KW (...) na J. S.”;

IV.zasądził od pozwanej M. Z. na rzecz powoda J. S. kwotę 185.000 (sto osiemdziesiąt pięć tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami poczynając od dnia 9 czerwca 2014r. do dnia zapłaty;

V.zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

VI.zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.212 (siedem tysięcy dwieście dwanaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

VII.zasądził od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w T. kwotę 28.621,72 zł (dwadzieścia osiem tysięcy sześćset dwadzieścia jeden złotych siedemdziesiąt dwa grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Pismem z dnia 29 lipca 2014r. (k. 201) do przedmiotowego postępowania wstąpił prokurator. Na rozprawie w dniu 28 czerwca 2016r (k. 869) powodowie zmienili żądanie z pkt 3 petitum pozwu o tyle tylko, iż zamiast kwoty 180.000 zł, domagali się zasądzenia kwoty 185.000zł.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych:

Powodowie - A. S. (1) i J. S. są matką i ojczymem pozwanej M. Z.. Powód J. S., aktem notarialnym z 5 stycznia 2010 roku sporządzonym przez notariusza J. C. Rep. A nr (...) przekazał pozwanej M. Z. w drodze darowizny własność lokalu mieszkalnego położonego w T., przy ulicy (...) dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...), którą powód nabył wcześniej w drodze ugody o zniesienie współwłasności nieruchomości i dział spadku. Nieruchomość stanowiła majątek osobisty powoda. Wartość nieruchomości została określona przez strony umowy na 180.000 zł. W treści aktu notarialnego zapisano, że pozwana zobowiązuje się do sprawowania opieki nad powodem J. S., jeśli zajdzie taka potrzeba, polegającej na pielęgnowaniu w chorobie, zapewnieniu dowozu do lekarza i kościoła oraz do zorganizowania mu pogrzebu według zwyczajów miejscowych, a także do postawienia nagrobka i sprawowania nad nim opieki.

Aktem notarialnym z dnia 18 stycznia 2010 roku, sporządzonym przez notariusza J. C. Rep. A (...) stanowiącym aneks do umowy darowizny został zmieniony zapis dotyczący opisu przedmiotu darowizny poprzez wskazanie, że stanowi ją lokal mieszkalny nr (...), składający się z dwóch pokoi, przedpokoju, kuchni, spiżarni, łazienki i przynależnej piwnicy o łącznej powierzchni 74 m⁽²⁾ wraz z udziałem 2/9 w części wspólnej oraz we własności gruntu, dla których prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) (...).

Następnie powodowie aktem notarialnym Rep. A (...) stanowiącym umowę darowizny i ustanowienia służebności mieszkania w dniu 18 grudnia 2013 roku w kancelarii notarialnej notariusz K. K. darowali pozwanej własność dwóch nieruchomości:

- niezabudowanej nieruchomości o powierzchni 0,1128 ha, położonej w T., przy ulicy (...), oznaczonej numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...),

- nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny, położony w T., przy ulicy (...) o powierzchni użytkowej 57,90 m² wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej oraz we własności gruntu, dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Własność obu wyżej wskazanych nieruchomości powodowie nabyli od E. S. (1) na podstawie umowy o dożywocie sporządzonej tego samego dnia to jest 18 grudnia 2013 roku w tej samej kancelarii notarialnej. Umowa obejmowała także przekazanie przez powoda J. S. własności nieruchomości o powierzchni 0,0521 ha, położonej w T., przy ulicy (...), oznaczonej numerami działek (...), dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a którą to nieruchomość powód nabył na podstawie ugody o zniesienie współwłasności nieruchomości i dział spadku po A. S. (2), na której to nieruchomości, na działce nr (...) jest posadowiony budynek mieszkalny parterowy o powierzchni 35m². Strony umowy darowizny określiły wartości przedmiotu darowizny odpowiednio: na 110.000zł, 30.000zł i 50.000zł. Przedmioty umowy zostały obdarowanej wydane. Tym samym

aktem notarialnym pozwana M. Z. ustanowiła na rzecz powodów nieodpłatnie na nieruchomości wpisanej w księdze wieczystej nr (...) dożywotnią służebność mieszkania polegającą na prawie korzystania przez uprawnionych z całego budynku mieszkalnego posadowionego na nieruchomości, stosownie do ich potrzeb, ogrzewanego i oświetlanego kosztem właściciela, z prawem swobodnego poruszania się po całej nieruchomości. Przed podpisaniem w/w aktów z dnia 18 grudnia 2013 roku w kancelarii notariusz K. K. pojawił się mąż pozwanej K. Z., który próbował negocjować i ustalać warunki przyszłych umów.

Umową o dożywocie z dnia 18 grudnia 2013r. powodowie zobowiązali się zapewnić E. S. (1) dożywotnie utrzymanie, w szczególności:

- przyjąć jego jako domownika, z zapewnieniem jemu mieszkania odpowiadającego jego wiekowi i potrzebom, dostarczania do zajmowanego przez niego mieszkania niezbędnych mediów, bieżącej wody, oświetlenia i ogrzewania,
- zezwolić jemu na swobodne poruszanie się po całej nieruchomości gruntowej i nieruchomości lokalowej,
- dostarczyć jemu ubrania, wyżywienia i lekarstw,
- zapewnić jemu odpowiednią pomoc, pielęgnowanie w chorobie i dowóz do lekarza,
- dowieźć jego w gościnę oraz do miejsc według jego potrzeb,
- sprawić jemu własnym kosztem pogrzeb odpowiadający zwyczajom miejscowym.

Jednocześnie aktem notarialnym Rep. A (...) sporządzonym w dniu 18 grudnia 2013 roku w kancelarii notarialnej notariusz K. K. E. S. (1) udzielił powodom szerokiego pełnomocnictwa obejmującego m.in. umocowanie do występowania w jego imieniu przed organami podatkowymi, organami prowadzącymi ewidencję ludności, zawierania i rozwiązywania umów z dostawcami mediów, operatorami sieci telewizyjnej i telefonicznej, występowania przed sądami, organami administracji rządowej i samorządowej, firmami ubezpieczeniowymi, organami wymiaru sprawiedliwości, podejmowania decyzji w sprawie przebiegu leczenia i koniecznych zabiegów, opieki nad mocodawcą, reprezentowania mocodawcy przez instytucjami opieki społecznej, odbioru dokumentów, korespondencji i pieniędzy.

Powodowie w dniu 20 lutego 2014r. złożyli w kancelarii notarialnej notariusz J. C. oświadczenia o zrzeczeniu się służebności mieszkania. W tym samym dniu i tej samej kancelarii oświadczenie o zrzeczeniu się prawa dożywocia złożył w E. S. (1).

Jednocześnie pozwana zobowiązała się:

- wyremontować budynek mieszkalny, który zajmują powodowie do dnia 31 marca 2015r. w ten sposób, iż połączy się lokal dotychczas zajmowany przez E. S. (1) i powodów w jeden lokal oraz odłączy lokal dotychczas zajmowany przez T. S., która będzie zobowiązana do zainstalowania osobnych liczników na wodę i prąd,
- zainstalować piec centralnego ogrzewania do pomieszczeń zajmowanych przez E. S. (1) i powodów, pokrycia wszelkich należności w tym ewentualnego zachowku i podatków związanych z nabyciem spadku po E. S. (1) i po powodach.

Poza tym, w tym samym akcie notarialnym, pozwana ustanowiła nieodpłatnie na rzecz powodów oraz E. S. (1) na zabudowanej nieruchomości poł. w T. przy ul. (...) dożywotnią służebność mieszkania polegającą na prawie korzystania przez uprawnionych z całego budynku mieszkalnego oświetlonego i ogrzewanego kosztem właścicieli, a także dostarczeniu wody i swobodnym poruszaniu się po całej nieruchomości oraz zobowiązała się ponadto zapewnić rodzicom opiekę i dowóz do i z kościoła, lekarza i zorganizować im pogrzeby według zwyczajów miejscowych. Do chwili obecnej w budynku mieszkalnym, który zajmują powodowie, nie przeprowadzono żadnych remontów.

W marcu 2014r. w Internecie ukazało się ogłoszenie o wystawieniu na sprzedaż w/w mieszkania poł. przy ulicy (...) oraz jednej z w/w działek poł. przy ul (...). Lokal mieszkalny położony w T., przy ulicy (...) m. l dla której to nieruchomości

Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...) darowany pozwanej przez powoda J. S. aktem notarialnym z 5 stycznia 2010 roku został przez nią zbyty 28 kwietnia 2014r. za kwotę 185.000zł. Pozwana wraz z mężem mieszkali w nim od 2009-2010r. Po zbyciu przedmiotowego lokalu przeprowadzili się do wynajmowanego mieszkania.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że kiedy pozwana zamieszkiwała przy ulicy (...) (...)powódka często pomagała jej przy dzieciach. Powódka nigdy nie odmawiała też innej pomocy - przy sprzątanii, szyciu i cerowaniu ubrań dla dzieci pozwanej. W lutym 2014r. powódka połamano sobie żebra. W związku z tym na zdjęciach rentgenowskich stwierdzono, iż na jej płucach znajdują się guzy. Do 16 lutego 2016r. powódka pozostawała pod kontrolą lekarza. Ostatecznie wykluczono nowotworowe pochodzenie przedmiotowych guzów. Pomimo złamanych żeber powódka opiekowała się E. S. (1).

Pismem z dnia 28 kwietnia 2014r. powódka powołując się na ustanowioną służebność wezwała pozwaną do podstawienia transportu w dniu 6 maja 2014r. o godz. 8.30 celem udania się do lekarza (...) w (...) w B.. Pismo to zostało odebrane przez męża pozwanej K. Z. w dniu 6 maja 2014r. Dnia 19 kwietnia 2014r. doszło do kłótni T. S. i powódki w związku ze sprawowaniem opieki nad E. S. (1). E. S. (1) przewrócił się. Pozwana wezwała wówczas Policję. Oświadczyła, że przejmując wraz z mężem opiekę nad E. S. (1).

Sąd ustalił również, że pozwana zadzwoniła do siostry powódki P. B. (1) i powiedziała, iż powódka pali papierosy, pije alkohol. Potem pozwana powtórzyła te oskarżenia swojej ciotce – B. C.. W tzw. długi weekend majowy 2014r. doszło do kłótni. W tym dniu na nieruchomości przy ul. (...) były rozbierane stare drewniane szopy. Mąż pozwanej K. Z. siłą nie wpuścił powoda do E. S. (1). Interweniowała Policja. W dniu 16 maja 2014r. przy ul (...) miała miejsce interwencja Policji. Pozwana wraz z mężem nie zastali E. S. (1) w domu, gdyż ten ostatni znajdował się w szpitalu. Wezwali Policję. Następnego dnia – 17 maja 2014r. - pozwana wraz z mężem, korzystając z nieobecności powodów na posesji, wymienili zamki w drzwiach i wszystkich bramach. Znowu interweniowała Policja, która wezwali powodowie, nie mogąc dostać się do domu. Kolejna interwencja Policji miała miejsce w dniu 22 maja 2014r. Na nieruchomości przy ul. (...) w T. przebywali Państwo C.. Powodów w tym czasie tam nie było. Mąż pozwanej przyjechał z aparatem celem zrobienia zdjęć do operatu szacunkowego do kredytu, przeskoczył przez płot. W dniu 28 maja 2014r. doszło do kłótni powódki z pozwaną w związku z problemami związanymi z opieką nad E. S. (1). Inna interwencja Policji miała miejsce po śmierci E. S. (1). Podczas kłótni pozwana wyzwalała powodów od debili, szmaciarzy, groziła, że wywiezie ich na taczkach. Do powoda pozwana zwracała się per (...). Do powódki pozwana zwracała się: „ty stara kurwo, jeszcze nie zdechłaś”. Pozwana lekarzowi prowadzącemu oraz dalszym członkom rodziny mówiła, iż powódka nadużywa alkoholu i zaniedbuje przez to E. S. (1). Do powoda, kiedy ten nie chciał się zgodzić na wykreślenie z ksiąg wieczystych służebności, pozwana zwracała się słowami: „ty debilu, chuju, psycholu”. Wiosną 2014r. pozwana do powódki powiedziała: „ty kurwo, będziesz już niedługo mieszkać pod mostem”. Do innych członków rodziny pozwana mówiła, że mają „zamknąć ryj”. Pismami z dnia 6 maja 2014r. powodowie złożyli oświadczenie o odwołaniu darowizny uzasadniając ten krok twierdzeniem o dopuszczeniu się przez pozwaną rażącej niewdzięczności. Pismem z dnia 5 czerwca 2014r. powodowie złożyli do prokuratury Rejonowej T.-Wschód w T. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa znęcania się fizycznego i psychicznego przez pozwaną oraz jej męża K. Z..

Sąd ustalił również, że powód J. S. pracuje w Miejskim Ośrodku (...) w T. i otrzymuje wynagrodzenie w wysokości ok. 1.360zł netto miesięcznie. Powódka nie pracuje.

E. S. (1) w latach 2013-2014 przebywał w Wojewódzkim Szpitalu (...) w T. wielokrotnie. W Szpitalnym Oddziale Ratunkowym miały miejsce trzy pobyty: w dniu 02.12.2013r., 16.05-17.05.2014r. oraz w dniach 01.06.2014r.-02.06.2014r. Na oddziale E. S. (1) przebywał dwukrotnie: w dniach 17.05.-28.05.2014r. oraz 02.06.-26.06.2014r. Kiedy E. S. (1) przebywał w szpitalu w czerwcu 2014r. powódka odwiedzała go, zносиła mu rzeczy, ponieważ nie miał ani piżamy, ani ręcznika, ani skarpet. Faktyczną opiekę nad E. S. (1) od grudnia 2013r. do 19 kwietnia 2014r. sprawowali powodowie. Potem – do czerwca 2016r. - opiekę przejęła pozwana. Wcześniej opiekowała się nim córka i siostra powoda T. S.. T. S. oraz powodowie mieszkają tej samej posesji, sąsiadują „przez ścianę”. Ich relacje od momentu ożenku powódki z powodem są złe. Podobnie złe były relacje T. S. z E. O. na E. S. (1) nie była

przez pozwaną źle sprawowana. Powódka zgłaszała do MOPS, iż pozwana źle się opiekuje E. S. (1). Do dnia 19 kwietnia 2014r. wszystkie rachunki E. S. (1) opłacali powodowie. Dnia 26 czerwca 2014r. E. S. (1) przewieziono ze szpitala do Zakładu (...) w miejscowości R., gdzie zmarł w dnia (...) Pogrzebem w całości zajęła się pozwana.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że wyżej wymienione trzy darowane pozwanej nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w T. Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste KW nr (...), KW nr (...) (...) oraz KW nr (...) zostały w sierpniu 2014r. obciążone hipoteką umowną łączną ma sumę 277.500 zł na zabezpieczenie wierzytelności banku z tytułu pożyczek zaciągniętych przez męża pozwanej na kwotę 250.000zł. Pożyczka nie jest obecnie spłacana.

Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w T. VIII Wydział Karny z dnia 27 stycznia 2015r. wydanym w sprawie o sygn. akt VIII K (...) uznano męża powódki K. Z. winnym przestępstwa określonego w art. 305 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000r. Prawo własności przemysłowej (Dz. U. 2003, Nr 119, poz. 1117) w zw. z art 13 § 1 kk polegającego na tym że działając w nieustalonym czasie, ale nie później niż 6 maja 2013r., za pośrednictwem sieci teleinformatycznej nabył w C. 112 sztuk obudów tylnych do telefonów komórkowych, oznaczonych podrobionymi znakami towarowymi słowno-graficznymi na szkodę A. Inc, wskutek czego powstała szkoda w wysokości 22.400zł i usiłował wprowadzić je do obrotu.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w T. IX Ka (...) z dnia 4 grudnia 2015r., na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 16 czerwca 2015r. wydanego w sprawie VII K (...) pozwaną uniewinniono od popełnienia na szkodę powódki czynu z art. 190a § 1 kk. Pozwana wraz z powódką – bez zgody i wiedzy powoda - posługując się personaliami i dokumentem tożsamości powoda założyły na jego dane konto na portalu (...). Z konta tego faktycznie korzystał przy prowadzeniu działalności gospodarczej mąż pozwanej K. Z.. Po jakimś czasie zaczęły z tego powodu przychodzić do powoda wezwania do zapłaty z tytułu wad towaru oraz nienależytego wykonania usług. Wówczas powód zorientował się, że ktoś podszył się pod niego na w/w portalu. Powód zmuszony był przedmiotową sprawę wyjaśniać przed organami ścigania.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, fotografie, zeznania powodów, częściowo zeznania pozwanej oraz zeznania świadków P. B. (1), B. C., I. C., K. B., K. K., M. W., J. P., E. R., M. S., A. M. M. L., B. O., P. B. (2), H. K. oraz Ł. O.. W niewielkiej części Sąd oparł się na dowodzie z zeznań świadków K. Z. oraz T. S.. Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd wziął pod uwagę wybrane karty z akt VIII K (...) Sądu Rejonowego w T., akt Prokuratury Rejonowej T.- Wschód w T. o sygn. (...), akt o sygn. VIII K (...) Sądu Rejonowego w T., akt o sygn. VIII K (...) i IX Ka (...) Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego w T.. Sąd pominął zeznania świadków T. K. oraz R. M. - ratowników medycznych biorących udział w interwencji w dniu 1 czerwca 2014r. Świadkowie ci z powodu ilości wyjazdów i intensywności wykonywanej pracy nie dysponowali żadną wiedzą o okolicznościach w/w zdarzenia. Z podobnych względów Sąd pominął zeznania świadka E. R.. Sąd dał wiarę zeznaniom powoda, uznając je za szczerze i wyważone. W ocenie Sądu powód przedstawił znane mu fakty zgodnie z prawdą i w sposób autentyczny oraz prostolinijny, bez zatajania czegokolwiek.

Sąd dał także co do zasady wiarę zeznaniom powódki. Wątpliwości Sądu budziła kwestia konta na portalu (...). Zdaniem Sądu zeznania powódki w tym zakresie są wątpliwe, jako że do założenia konta na w/w portalu potrzebne są dane zawarte w dokumencie tożsamości. Powódka – co sama przyznaje – miała i ma stały dostęp do dowodu osobistego powoda, w istocie załatwia za niego wiele spraw w urzędach i instytucjach finansowych, m.in. co miesiąc odbiera jego pensję. Wątpliwe jest zatem oświadczenie powódki, iż żadnego dowodu pozwanej nie udostępniała. Konsekwentnie – w powyższym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanej. Sąd Okręgowy nie uznał natomiast za wiarygodne jej zeznań, że nigdy nie wyzywała powodów, nie była wobec nich wulgarna i agresywna oraz że nie traktowała powoda bez należytego szacunku. Pozostała część zeznań pozwanej jest zdaniem Sądu mało wiarygodna i mocno subiektywna, zwłaszcza kiedy przedstawia ona tło i przebieg istniejącego pomiędzy stronami konfliktu.

Sąd Okręgowy za wiarygodne uznał zeznania świadka P. B. (1), B. C., I. C., K. B. oraz J. P.. Zeznania te wzajemnie się uzupełniały, były szczerze i obiektywne. Świadkowie ci zgodnie przyznali, iż pozwana dopuszczała się szeregu wrogich względem powodów zachowań – była wulgarna, roszczeniowa, pozbawiona szacunku, pomawiała powódkę

o nadużywanie alkoholu i zaniedbania w opiece nad E. S. (1), wywierała niedopuszczalny nacisk w sprawie zniesienia służebności. Zeznania wskazanych świadków znajdują swoje potwierdzenie w zeznaniach powodów.

Podobnie Sąd dał wiarę zeznaniom świadków K. K., M. W. oraz M. S.. Notariusz K. K. potwierdziła, iż mąż pozwanej próbował wpłynąć na treść zawieranych umów darowizny. Lekarz M. W., której pacjentem był E. S. (1), potwierdziła, że powódka się nim opiekowała, a opieka sprawowana przez córkę E. T. S. nie była prawidłowa. W ocenie Sądu I instancji na wiarę zasługują zeznania świadków A. M. M. L., P. B. (2), H. K. oraz Ł. O. – policjantów biorących udział w interwencjach dotyczących konfliktu stron oraz awantur na terenie spornych nieruchomości, aczkolwiek zeznania te są lakoniczne i dość ogólnikowe i nie wnoszą wiele do przedmiotowej sprawy. Zeznania świadka B. O. - pracownika socjalnego - Sąd uznał za wiarygodne. Zdaniem Sądu ustalenie, że w maju 2014r. pozwana opiekę nad E. S. (1) sprawowała prawidłowo nie zmienia negatywnej całościowej oceny jej zachowań. Podobnie Sąd ocenił zeznania świadka M. S., także pracownika opieki społecznej, która pod koniec maja 2014r. była u E. S. (1) z niezapowiedzianą kontrolną wizytą.

Sąd nie dał natomiast wiary większości zeznań świadka K. Z. – męża powódki oraz T. S. – córki E. S. (1). Ten pierwszy jest bezpośrednio zainteresowany rozstrzygnięciem procesu na korzyść pozwanej, był też bezpośrednim beneficjentem nieuzgodnionego z powodem założenia konta na portalu (...), ponadto - wedle zeznań wielu przesłuchanych w sprawie świadków - wraz z pozwaną dopuszczał się negatywnych zachowań względem powodów, próbował też – jako osoba trzecia - wpływać na treść przyszłych umów darowizny. Jego wiarygodność osłabia fakt toczenia się przeciwko niemu procesów związanych z oskarżeniami o szeroko rozumiane oszustwa podczas prowadzonej działalności gospodarczej. Z kolei w przypadku świadka T. S. Sąd miał na uwadze ostry konflikt tego świadka z powodami oraz zeznania świadka M. W.. Deprecjonowały one jakość opieki sprawowanej przez T. S. nad E. S. (1). Ponadto, jak wynika z zeznań powódki świadek T. S. cały czas udostępnia pozwanej swą nieruchomość celem prowadzenia na niej działalności gospodarczej (pakowanie telefonów). Z uwagi na to powiązanie towarzysko – gospodarcze do zeznań tego świadka Sąd podszedł z dużą ostrożnością. W ocenie Sądu Okręgowego za wiarygodne należało uznać zgromadzone w sprawie dokumenty, gdyż żadna ze stron nie kwestionowała ich wiarygodności oraz autentyczności.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd zwrócił uwagę, że roszczenie powodów oparte zostało na art. 898 § 1 k.c. i było uzasadnione. Odwołując się do orzecznictwa Sąd podkreślił, że umowa darowizny wytwarza stosunek etyczny między darczyńcą a obdarowanym, wyróżniający się moralnym obowiązkiem wdzięczności. Pogwałcenie tego obowiązku przez dopuszczenie się ciężkich uchybień opatrzone jest sankcją prawną, przewidzianą w art. 898 § 1 k.c., w postaci prawa odwołania darowizny. Warunkiem tego uprawnienia jest, aby obdarowany dopuścił się względem darczyńcy rażącej niewdzięczności. Ową kwalifikowaną postać ma dopiero takie zachowanie się obdarowanego, które w świetle istniejących reguł moralnych i prawnych świadczy o tym, że darczyńca odczuwa je wysoce ujemnie.

Dalej Sąd I instancji wyjaśnił, że ustawodawca nie sprecyzował pojęcia „rażąca niewdzięczność”, gdyż jest to niemożliwe z uwagi na zróżnicowane sytuacje życiowe, posłużył się formułą ogólną, pozostawiając sądowi ocenę na podstawie konkretnych okoliczności sprawy. Według ugruntowanego w orzecznictwie stanowiska, za niewdzięczność przyjmuje się świadome naruszenie podstawowych obowiązków ciążących na obdarowanym względem darczyńcy, krzywdzące darczyńcę. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się ponadto, że przez pojęcie rażącej niewdzięczności należy rozumieć tylko takie czynności obdarowanego - działania lub zaniechania, które są skierowane przeciwko darczyńcy z zamiarem nieprzyjaznym. Chodzi tu przede wszystkim o popełnienie przestępstwa przeciwko darczyńcy, np. przeciwko zdrowiu, życiu, czci, mieniu oraz o naruszenie przez obdarowanego obowiązków wynikających ze stosunków osobistych łączących go z darczyńcą - np. odmowa udzielenia pomocy w czasie choroby. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne, ale niewykraczające poza zwykłe konflikty rodzinne.

Zdaniem Sądu Okręgowego pozwana dopuściła się względem powodów rażącej niewdzięczności. Po pierwsze – szukając korzyści majątkowej swymi działaniami pozwana spieniężyła majątek swoich rodziców. Działania pozwanej w zasadzie od grudnia 2013r. były nakierowane na zaspokojenie krótkoterminowych potrzeb, a nie zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pozwanej. Pozwana zbyła darowane jej mieszkanie położone przy ul. (...) w T.. Pieniądze uzyskane

z tej sprzedaży roztrwonila – być może przeznaczając je na długi swego męża. Pozostałe darowane nieruchomości obciążone są zaś wysoką hipoteką (również związaną z zadłużeniem męża pozwanej).

Po drugie – pozwana nie wywiązała się ze zobowiązania polegającego na wykonaniu remontu domu swoich rodziców. Termin minął dnia 31 marca 2015r., do tej pory sporządzono jedynie kosztorys prac, co w oczywisty sposób nie stanowi wykonania ciężącego na pozwanej obowiązku. Okoliczności sprawy, a w szczególności fakt, iż pozwana dysponowała już w kwietniu 2014r. znaczną sumą pieniędzy ze sprzedaży lokalu przy ul (...) przemawiają za przyjęciem, iż pozwana nie miała zamiaru temu zobowiązaniu zadośćuczynić.

Po trzecie – rażąca niewdzięczność stanowił w ocenie Sądu permanentny sposób odnoszenia się pozwanej do darczyńców – brak elementarnej szacunku, wyzwiska, groźby, tolerowanie takich zachowań u męża pozwanej, pomówienia matki o alkoholizm i znęcanie się nad E. S. (1), wywieranie nacisku w sprawie zniesienia służebności. Sąd Okręgowy nie wykluczył, aby podczas kolejnych kłótni i scysji wulgaryzmy i mocne słowa padały także i ze strony powodowej (zwłaszcza ze strony powódki), niemniej jednak stopień nasilenia złej woli wynikający z całokształtu zachowań pozwanej podczas owych konfliktów nadal uzasadnia ich ocenę jako rażąca niewdzięczność.

Po czwarte - takim samoistnym zachowaniem pozwanej uzasadniającym odwołanie darowizny była wymiana zamków w domu rodziców - domu stanowiącym ich jedyny dach nad głową. Doprowadziło to do wyjątkowo upokarzającej dla powodów sytuacji, kiedy to do miejsca swego zamieszkania mogli wejść dopiero przy pomocy Policji. Powyższej oceny zachowań pozwanej nie zmienia zdaniem Sądu fakt, iż przez ostatnie miesiące życia opiekowała się ona E. S. (1) i czyniła to w zasadzie prawidłowo. Nie zmienia jej też to, iż pozwana została uniewinniona przez sąd karny od zarzutu popełnienia na szkodę powódki przestępstwa z art. 190a § 1 kk. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że nie jest tym wyrokiem związany. To, że pozwana swymi działaniami nie naruszyła reguł prawa karnego nie świadczy jeszcze o tym, że pozostawała w zgodzie z normami prawa cywilnego (w szczególności z art. 898 § 1 a contrario k.c.), czy też moralności.

Sąd podkreślił, że w drodze odwołanych darowizn powodowie przekazali pozwanej cały swój majątek, w tym tą jego część, która otrzymali od zmarłego E. S. (1). Później jeszcze pod naciskiem pozwanej zgodzili się na wykreślenie ochraniającej ich interes służebności. Mieszkanie położone przy ul. (...) w T. oraz nieruchomości o pow. 0,0521 ha przy ul. (...) w T. stanowiły majątek osobisty powoda. Nie zmieniała też powyższej oceny Sądu kwestia konta na portalu (...). Zdaniem Sądu Okręgowego okoliczność, iż powódka udzielała pomocy pozwanej i jej mężowi przy zakładaniu tego konta, a następnie przy korzystaniu z konta bankowego powodów świadczy o tym, że córka miała na nią ogromny wpływ, a wręcz nią manipulowała. Powódka, bez wątplenia darzyła uczuciem córkę i podobnie jak jej mąż jest osobą łatwowierną i prostolinijną. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności te zostały podstępnie przez pozwaną wykorzystane, a cel działań pozwanej był nastawiony na osiągnięcie korzyści majątkowej i to jak się okazało ze szkodą dla powodów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że zachowania pozwanej wyczerpały znamiona określone w art. 898 § 1 k.c. i w związku z tym, na podstawie art. 898 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. orzekł zgodnie z żądaniem powodów w pkt I-IV wyroku. Orzeczenia o wzajemnym zwrocie kosztów procesu są zróżnicowane i wydano je osobno co do każdego z powodów, albowiem łączące ich współuczestnictwo ma jedynie formalny charakter, przy tym wartość przedmiotu sporu była w przypadku każdego z powodów inna (powódka 140.000zł, powód 230.000zł).

W punkcie V wyroku zasądzono od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.617zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Pozwana przegrała proces i powinna ponieść koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powódki w wysokości 3.600zł (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej urzędowi (Dz.U.2013.461 j.t.) oraz opłaty pełnomocnictwa w wysokości 17zł. Sąd kierował się tu regułą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 § 1 k.c.

W punkcie VI wyroku zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.217zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Tu również Sąd kierował się tu regułą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 § 1 k.c., aczkolwiek wziął

pod uwagę to, że wartość odwołanych darowizn była w przypadku powoda większa. Tak więc uznano, iż pozwana, która przegrała proces, powinna ponieść koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powoda w wysokości 7.200zł (§ 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej urzędowi (Dz.U.2013.461 j.t.) oraz opłaty pełnomocnictwa w wysokości 17zł.

W punkcie VII wyroku, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obciążono pozwaną kwotą 28.621,72zł tytułem nieuiszczonych przez powodów kosztów sądowych. Na wspomniane koszty składały się bowiem opłaty sądowe od pozwu wynoszące 7.000zł oraz 11.500zł oraz poniesiony przez Skarb Państwa koszt sporządzenia i przesłania dokumentacji medycznej E. S. (1) (k. 471 akta) w wysokości 121,72zł – razem 18.621,72zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana. Zaskarżyła go w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego art.898§1 k.c. poprzez błędną wykładnię pojęcia : „rażąca niewdzięczność” poprzez uznanie, że podpadają pod nią działania pozwanej polegające na spieniężeniu darowanych nieruchomości oraz brak ich wykorzystania na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pozwanej, podczas gdy pozwana swoim zachowaniem realizuje przysługujące jej wolności i prawa o konstytucyjnym ugruntowaniu polegające na prawie rozporządzania rzeczami stanowiącymi jej własność oraz prawie do decydowania o własnym miejscu zamieszkania, nadto zawiedzione oczekiwanie darczyńców co do losów majątku nie kwalifikują się jako „rażąca niewdzięczność”;
2. naruszenie prawa materialnego art.898§1 k.c. poprzez błędną wykładnię pojęcia „rażąca niewdzięczność’ poprzez uznanie, że kwalifikują się pod nią częściowe niewykonanie służebności mieszkania w sytuacji, gdy w świetle doktryny niewykonania zobowiązania nie należy oceniać co do zasady w kategoriach moralnych, do których odnosi się przedmiotowy przepis, nadto przedmiotem sprawy nie jest roszczenie o wykonywanie służebności mieszkania;
3. naruszenie prawa procesowego art. 233§1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że zachodzi rażąca niewdzięczność polegająca na używaniu wyzwisk, brak szacunku wobec powodów bez jakiegokolwiek analizy zachowań powodów świadczących o głębokim konflikcie rodzinnym włącznie ze złożeniem nieuzasadnionego zawiadomienia o przestępstwie stalkingu, informowania organów pomocy społecznej oraz Policji o znęcaniu się nad E. S. (1), zawiadomieniu Policji o rozebraniu szop bez zgody E. S. (1), posądzeniu o kradzież pieniędzy i dokumentów, odmową wydania kluczy przez powódkę do pomieszczenia w mieszkaniu E. S. (1), w którym znajdowały się środki higieniczne, a więc szeregu działań strony powodowej zmierzających do poniżenia pozwanej, przedstawienia jej w złym świetle, czy doprowadzenia do nieuzasadnionego poniesienia odpowiedzialności karnej;
4. art. 233§1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że niewykonanie remontu stanowi przejaw rażącej niewdzięczności bez uwzględnienia całokształtu okoliczności, a mianowicie silnego konfliktu stron, wzajemnych oskarżeń, zerwania kontaktu pomiędzy stronami, braku współdziałania powodów oraz założeniu przez powodów sprawy o odzyskanie własności darowanych nieruchomości, co praktycznie uniemożliwiało remont, a z kolei wykonanie kosztownego remontu w przypadku uwzględnienia powództwa spowodowałoby konieczność skomplikowanych rozliczeń nakładów na darowane nieruchomości;
5. art.233§1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że wymiana zamków w darowanej nieruchomości na ul. (...) w T. została dokonana w celu pokrzywdzenia powodów, bez uwzględnienia przy dokonywanej ocenie, że wymiana zamków nastąpiła po zaginięciu E. S. (1), nad którym opiekę sprawowała pozwana, natomiast powodowie nie poinformowali pozwanej, że zabrali ze sobą E. S. (1), co stanowiło impuls do podjęcia powyższej decyzji, nadto mąż pozwanej próbował bezskutecznie uzyskać klucze od nieruchomości od K. B.;
6. art.233§1 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę wiarygodności świadków polegającą na:

- daniu wiary świadkowi P. B. (1), K. B., I. C., oraz B. C., w sytuacji, gdy powyżsi świadkowie są stronniczy, zaangażowani w konflikt rodzinny, przedstawiając pozwaną w złym świetle w sytuacjach w ogóle nieuzasadnionych, zaś wiedzę swoją czerpią w większości od skonfliktowanych z pozwaną powodów;
- odmowy dania wiary zeznaniom K. Z. bez ich szczegółowej analizy, podczas gdy jego zeznania korespondują z zeznaniami funkcjonariuszy Policji i oparcie się Sądu przy dokonywanej ocenie na tym, że toczą się wobec niego sprawy karne o oszustwo, oraz że założył konta na portalu (...) bez wiedzy J. S.;
- nienależytą ocenę zeznań funkcjonariuszy Policji interweniujących na nieruchomości wskazując, że są ogólnikowe i niewiele wnoszą do sprawy, podczas gdy na ich podstawie w powiązaniu z zeznaniami innych świadków możliwe było prawidłowe rekonstruowanie stanu faktycznego, a w szczególności co do pewnych faz konfliktu stron,

7. art.233§1 k.p.c. poprzez danie wiary co do zasady powódce A. S. (1) i poczynienie istotnych ustaleń co do rażącej niewdzięczności pozwanej na podstawie jej zeznań w sytuacji gdy:

- powódka cały czas procesu miała się z prawdą w oczywistych okolicznościach, gdzie obiektywne dowody z dokumentów wprost wskazywał na jej działania, co dotyczy współdziałania przy zakładaniu bankowego konta internetowego, czy konta (...) na nazwisko męża i wskazywanie na pozwaną, że przywłaszczyła sobie dokumenty tożsamości J. S., co miało umożliwić założenie w/w/ kont,
- sprzeczność i brak logiki w składanych przez nią zeznaniach,
- złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad nią przez pozwaną tylko z tej przyczyny, że miała interes majątkowy i osobisty w ustaleniu sprawstwa oskarżonej co do zarzucanego jej czynu, na co wskazał Sąd Okręgowy w T. w wyroku z dnia 4 grudnia 201r. w sprawie IX Ka (...),
- powódka przez cały okres rzekomej rażącej niewdzięczności pozwanej kierowała wobec niej szereg nieprzychylnych działań, które były oparte na pomówieniach, to jest zgłoszenie do MOPS i Policji, że E. S. (1) jest głodzony i zaniedbany przez pozwaną, posądzanie jej o kradzieżę pozwanej, oraz dopuszczenie się szeregu innych złośliwych działań, co pokazuje negatywny stosunek powódki do pozwanej,

8. art. 233§1 k.p.c. poprzez danie wiary powodowi J. S. i poczynienie istotnych ustaleń co do rażącej niewdzięczności pozwanej na podstawie jego zeznań w sytuacji, gdy:

- powód minął się z prawdą, że podczas kłótni z żoną zachowywał się spokojnie, nadto złożył bezpodstawne zawiadomienie na pozwaną, że dopuściła się przestępstwa stalkingu, a więc jest z nią w konflikcie,
- ocena wiarygodności zeznań powoda dokonana przez Sąd jest mocno powierzchowna i opiera się na stwierdzeniu, że przedstawiał fakty zgodne z prawdą i w sposób prostoliniowy i autentyczny.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja była uzasadniona.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy odnośnie zawarcia przez powodów z pozwaną umów darowizny:

- z dnia 5 stycznia 2010 roku, której przedmiotem była własność lokalu mieszkalnego położonego w T., przy ulicy (...) m. l dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (...), wraz z aneksem z dnia 18 stycznia 2010r.,

- z dnia 18 grudnia 2013r. wraz umową ustanowienia służebności mieszkania, której przedmiotem była własność dwóch nieruchomości: niezabudowanej nieruchomości o powierzchni 0.11.28 ha, położonej w T., przy ulicy (...), oznaczonej numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), oraz nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny, położony w T., przy ulicy (...) o powierzchni użytkowej 57,90 m² wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej oraz we własności gruntu, dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a także treści tych umów.

Sąd Apelacyjny podziela również i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji co do tego, że własność obu wyżej opisanych nieruchomości powodowie nabyli od E. S. (1) na podstawie umowy o dożywocie sporządzonej 18 grudnia 2013 roku, a także ustalenia co do tego, iż umowa z 18 grudnia 2013r. obejmowała przekazanie przez powoda J. S. na rzecz pozwanej w drodze darowizny własności nieruchomości o powierzchni 0.05.21 ha, położonej w T., przy ulicy (...), oznaczonej numerami działek (...), dla której Sąd Rejonowy w T., Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Sąd Apelacyjny podziela także ustalenia co do ustanowienia przez pozwaną M. Z. na rzecz powodów nieodpłatnie na nieruchomości wpisanej w księdze wieczystej nr (...) dożywotniej służebności mieszkania polegającej na prawie korzystania przez uprawnionych z całego budynku mieszkalnego posadowionego na nieruchomości, stosownie do ich potrzeb, ogrzewanego i oświetlanego kosztem właściciela, z prawem swobodnego poruszania się po całej nieruchomości, a nadto ustalenia co do treści umowy dożywocia zawartej przez powodów z E. S. (1). Podobnie Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia co do udzielenia w dniu 18 grudnia 2013 roku przez E. S. (1) pełnomocnictwa dla powodów i jego treści, oraz ustalenia co do złożenia w dniu 20 lutego 2014r. przez powodów i E. S. (1) oświadczenia o zrzeczeniu się służebności mieszkania, oraz odnośnie treści podjętego przez pozwaną zobowiązania remontu. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia odnośnie ustanowienia w dniu 20 lutego 2014r. przez pozwaną nieodpłatnie na rzecz powodów oraz E. S. (1) na zabudowanej nieruchomości położonej w T. przy ul. (...) dożywotniej służebności mieszkania polegającej na prawie korzystania przez uprawnionych z całego budynku mieszkalnego oświetlonego i ogrzewanego kosztem właścicieli, a także dostarczeniu wody i swobodnym poruszaniu się po całej nieruchomości oraz zobowiązania do zapewnienia rodzicom opieki i dowozu do i z kościoła, lekarza i zorganizowania im pogrzebów według zwyczajów miejscowych.

Sąd Apelacyjny podziela również ustalenia w zakresie ukazania się ogłoszenia o sprzedaży mieszkania położonego przy ulicy (...) oraz jednej z działek przy ul (...), a także co do faktu sprzedaży przedmiotowego lokalu mieszkalnego. Sąd podziela także ustalenia co do pomocy udzielanej przez powódkę przy sprawowaniu opieki nad dziećmi pozwanej, stanu zdrowia powódki, a także zdarzenia z dnia 19 kwietnia 2014r. oraz wystosowanego w dniu 28 kwietnia 2014. pisma dotyczącego przewiezienia powódki do (...) w B. i daty odebrania pisma przez męża pozwanej K. Z.. Sąd podzielił również ustalenia co do tego, że pozwana wysłała sms - swojej ciotce – B. C., w której wskazywała, że powódka pije alkohol i pali papierosy.

Odmienne od Sądu Okręgowego Sąd Apelacyjny ustalił co następuje:

W okresie długiego weekendu majowego 2014r. na nieruchomości przy ul. (...) były rozbierane stare drewniane szopy z drewna. Próbował interweniować powód J. S.. Mąż pozwanej K. Z. zagroził mu drogę do mieszkania E. S. (1). Wezwał policję na interwencję. Interwencja zakończyła się pouczeniem.

(dowód: zeznania świadka K. Z. k.712, 00:28:06 – 00:32:33)

W dniu 16 maja 2014r. przy ul (...) miała miejsce kolejna interwencja Policji. Pozwana wraz z mężem nie zastali E. S. (1) w domu, gdyż ten ostatni znajdował się w szpitalu. Pozwana i jej mąż nie zostali poinformowani przez powodów o przewiezieniu E. S. (1) szpitala. Wezwali policję. Policjanci sugerowali, aby sprawdzić szpitala.

(dowód: zeznania świadka K. Z. k.712, 00:28:06 – 00:32:33, zeznania świadka M. L. k.740v, 00:08:52 – 00:12:16)

W dniu 17 maja 2014r. pozwana wraz z mężem, podczas nieobecności powodów na posesji, wymienili zamki w drzwiach i wszystkich bramach. Powodowie wezwali policję na interwencję. Po przybyciu funkcjonariuszy pozwana w ich obecności chciała przekazać klucze do mieszkania powodom, za pokwitowaniem. Powodowie nie chcieli odebrać kluczy za pokwitowaniem. Pozwana pozostawiła klucze w zamku. W trakcie interwencji powódka oświadczyła, że zginęło jej z mieszkania 2.000,-zł.

(dowód; zeznania świadka K. Z. k.712, 00:28:06 – 00:32:33, zeznania świadka H. K. k.741, 00:27:15 – 00:34:07)

Bezspornym jest, że powódka nie zgłosiła zawiadomienia o zaginięciu kwoty 2.000,-zł.

W dniu 22 maja 2014r. na nieruchomości przy ul. (...) w T. przebywali Państwo C.. Powodów w tym czasie nie było na nieruchomości. Mąż pozwanej przyjechał z aparatem celem zrobienia zdjęć do operatu szacunkowego do kredytu. Przeskoczył przez płot. Państwo C. sprzeciwiali się obecności K. Z. na nieruchomości. Została wezwana policja.

(dowód: zeznania świadka K. Z. k.712, 00:28:06 – 00:32:33, zeznania świadka M. L. k.740v, 00:08:52 – 00:12:16)

Miały miejsce także interwencje policji w związku ze zgłaszaniem przez powodów niewłaściwej opieki sprawowanej przez pozwaną nad E. S. (1).

(dowód: zeznania świadków P. B. (2) k.741 00:20:46 – 00:23:49, Ł. O. k.741v, 00:34:49 – 00:37:49)

W dniu 28 maja 2014r. doszło do kłótni powódki z pozwaną w związku z problemami związanymi z opieką nad E. S. (1). Było to powrocie E. S. (2) ze szpitala. Zarówno pozwana, jak i powódka używały w czasie wobec siebie kłótni słów uznanych powszechnie za obelżywe.

(dowód: zeznania świadka K. Z. k.712, 00:28:06 – 00:32:33, uzasadnienie Sądu Okręgowego w T., strona 11, k.467 akt IX Ka (...)).

Sąd Apelacyjny podzielił także i przyjął za własne ustalenia Sądu I instancji odnośnie daty złożenia przez powodów oświadczenia o odwołaniu darowizn, a także ustalenia dotyczące sytuacji rodzinno – materialnej stron, okresów pobytu E. S. (1) w szpitalu, sprawowanej nad nim opieki, pobytu w Zakładzie (...) i zgonu E. S. (1). Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne ustalenia dotyczące obciążania przedmiotowych darowanych nieruchomości hipotekami, skazania K. Z. za popełnienie przestępstwa z art. 305 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2000r. Prawo własności przemysłowej oraz uniewinnienia pozwanej wyrokiem Sądu Okręgowego w T. IX Ka (...) z dnia 4 grudnia 2015r. od popełnienia na szkodę powódki czynu z art. 190a § 1 kk. Podobnie Sąd podziela i przyjmuje za własne ustalenia odnoszące się do wejścia przez K. Z. w posiadanie danych personalnych powoda.

Przechodząc do poszczególnych zarzutów apelacji w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, a w szczególności art. 233§1 k.p.c, gdyż od tego zależało, czy Sąd poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, a konsekwencji- czy prawidłowo zastosowana została norma prawa materialnego.

W pierwszej kolejności skarżąca upatrywała naruszenia cytowanego przepisu w wadliwej ocenie wiarygodności zeznań świadków P. B. (1), K. B., I. C., oraz B. C., podkreślając, iż świadkowie ci są zaangażowani w konflikt rodzinny. Zarzut ten był częściowo trafny. Po pierwsze trafnie skarżąca wskazała, że świadek P. B. (1) (siostra powódki, k.423v-425, 00:04:48-00:53:13) przede wszystkim swoją wiedzę na temat relacji pomiędzy powódką a pozwaną czerpała od samej powódki, która miała do niej po każdej awanturze dzwonić informując, iż była przez córkę wyzywana słowami uznanyymi powszechnie za obelżywe. Słusznie podkreśliła skarżąca, iż wedle zeznań tego świadka, gdy w maju 2014r.

E. S. (1) został przewieziony do szpitala lekarz miał stwierdzić, „iż E. S. (1) jest wycieńczony, pobity”, co stoi w sprzeczności z ustaleniami Sądu I instancji, wedle których opieka sprawowana przez pozwaną od 19 kwietnia 2014r. nad E. S. (1) nie budziła zastrzeżeń.

Podobnie świadek K. B. (k.426-426v, 01:55:58 – 02:09:03, mąż P. B. (1), szwagier powódki) swoją wiedzę czerpał przede wszystkim od osób trzecich lub od powodów, którzy skarżyli się na pozwaną, jedynie ogólnikowo wskazując, iż pozwana „wyzywała powodów” .

Z kolei co do świadka B. C. (k.425-425v, 01:03:31 – 01:40:19, ciocia powódki) Sąd Apelacyjny dał wiarę zeznaniom tego świadka odnośnie tego, że w jej obecności było takie zdarzenie, iż pozwana - już po dokonaniu darowizn, lecz przed sporządzeniem aktu notarialnego z dnia 20 lutego 2014r. - używała w stosunku do powoda J. S. słów uznanych powszechnie za obelżywe, oraz, że jeden raz w jej obecności użyła w stosunku do powódki słowa uznanego powszechnie za obelżywe. Sąd dał także wiarę zeznaniom tego świadka co do tego, że pozwana przysłała do niej wiadomość sms o treści „czy ty wiesz, że mama pije i pali” (k.425, 01.12:22). W pozostałym zakresie zeznania te opierają się na relacjach ze słyszenia lub odnoszą się do stosunku pozwanej wobec świadka.

Wiarygodność zeznań świadka I. C. (k.425v-426, 01:40:19 – 01:54:40) podważa to, że kwestionował on prawidłowość opieki sprawowanej nad E. S. (1) przez pozwaną i jej męża, tymczasem ustalenia poczynione w tym zakresie nie wskazują, aby ta opieka była źle sprawowana. Z zeznań tego świadka wynika, że nie ma on szczegółowej wiedzy na temat relacji pomiędzy stronami. Wskazał, że był świadkiem, jak pozwana „wszystkich wyzywała”, przy czym nie opisał jednoznacznie okoliczności tego zdarzenia, w szczególności czasu, kiedy to zdarzenie miało miejsce, podkreślając, iż pozwana „chciała zagarnąć majątek”.

Trafnie skarżąca zarzuciła także, że Sąd I instancji zbyt małą wagę przypisał zeznaniom świadków postronnych – funkcjonariuszy policji, czy pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jakkolwiek Sąd dał wiarę zeznaniom świadków A. M., M. L., P. B. (2), H. K., oraz Ł. O. (funkcjonariuszy policji biorących udział w interwencjach dotyczących konfliktu stron), to jednak błędnie uznał, iż są one lakoniczne i ogólnikowe i jako takie nie wnoszą wiele do przedmiotowej sprawy. Sąd pominął w szczególności, że zeznań świadka M. L. (k.740v – 00:08:52- 00:14:00) wynika, iż brał udział w kilku interwencjach, w tym w maju 2014r., gdy okazało się, że E. S. (1) nie przebywa w domu i został przewieziony do szpitala. Świadek zwrócił uwagę, że zgłaszającym był mąż pozwanej, zaś pozwana nie była obecna w czasie interwencji, w których brał udział. Wskazał, iż na jednej z interwencji były pokazywane dokumenty dotyczące konfliktu rodzinnego.

Z kolei świadek P. B. (2) (k.741, 00:20:46) zeznał, że był na kilku interwencjach i podkreślił, iż były to „wzajemne oskarżenia”, potwierdził, iż jedna z nich dotyczyła zarzutów wobec pozwanej co do sprawowanej opieki nad E. S. (1) i zarzuty te nie potwierdziły się. To samo – co do zarzutów odnośnie braku właściwej opieki nad E. S. (1) - potwierdził świadek Ł. O. (k.741v 00:34:49 – 00:37:49). Świadek H. K. (k.741-741v, 00:27:15 – 00:34:07) zeznał natomiast, że w jego obecności pozwana chciała przekazać komplet kluczy powodom informując, iż wymieniła zamki, co koresponduje z zeznaniami pozwanej. Świadek potwierdził, że pozwana zostawiła klucze w zamku.

Odnośnie zarzutu dotyczącego oceny zeznań świadka K. Z., to w ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczność, że jest on bezpośrednio zainteresowany wynikiem postępowania nie może samo przez się pozbawiać waloru ich wiarygodności, zważywszy – jak słusznie zauważyła skarżąca – iż korespondują one z zeznaniami funkcjonariuszy policji biorącymi udział w interwencjach. Fakt toczących się przeciwko K. Z. postępowań karnych w związku z innymi czynami jest prawnie irrelevantny z punktu widzenia oceny wiarygodności zeznań świadka w niniejszej sprawie.

Co do zarzutu związanego z oceną wiarygodności zeznań powódki, to słusznie zauważyła skarżąca, iż na wiarygodność tych zeznań rzutują przede wszystkim dwa elementy: po pierwsze, nie znalazły potwierdzenia wysuwane przez nią w stosunku do pozwanej zarzuty odnoszące się do niewłaściwej opieki sprawowanej przez pozwaną nad E. S. (1), a po drugie – nie znalazły potwierdzenia zarzuty dotyczące popełnienia przez pozwaną przestępstwa na szkodę powódki. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy zbyt małą wagę przypisał faktowi uniewinnienia pozwanej od popełnienia przestępstwa stalkingu na szkodę powódki. Jak trafnie zwróciła uwagę skarżąca, Sąd Okręgowy w T. w sprawie IX

Ka (...) – dostrzegając korelację czasową pomiędzy złożeniem oświadczenia o odwołaniu darowizny, wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie, oraz złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na szkodę powódki – wskazał, „ że pokrzywdzona ma interes majątkowy i osobisty w ustaleniu sprawstwa oskarżonej co do zarzucanego jej czynu”. (k.465 akt IX Ka (...)). Wprawdzie Sąd cywilny jest związany jedynie ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa (art. 11 k.p.c.), jednak okoliczność uniewinnienia pozwanej od popełnienia zarzucanych jej czynów, które jednocześnie stanowiły podstawę faktyczną powództwa o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli – nie może zostać pominięta przy ocenie wiarygodności zeznań samej powódki, a to w świetle zasady, iż „orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej” (art. 365§1 k.p.c. zd.1). Trafnie także zwróciła uwagę skarżąca, że wiarygodność zeznań powódki podważa również to, iż nie przyznała ona faktu przekazania danych osobowych pozwanej lub jej mężowi – co odmiennie ustalił Sąd Okręgowy.

Z podobnych względów należało uznać za trafne zarzuty skarżącej dotyczące uznania za wiarygodne zeznań powoda J. S. odnoszące się do zdarzeń, jakie miały miejsce po dokonaniu przedmiotowych darowizn. Jedynie w zakresie, w jakim powód zeznał, że pozwana – przed zawarciem aktu notarialnego w lutym 2014r. – używała wobec niego słów uznanych powszechnie za obelżywe – Sąd Apelacyjny dał im wiarę, gdyż w tym zakresie korespondują one z zeznaniami B. C.. Poza tym zeznania powoda w zasadzie stanowią opis zdarzeń, które doprowadziły do zawarcia przedmiotowych umów darowizny, oraz późniejszych zdarzeń obejmujących także interwencję policji, stanowiących jego wersję. Wersja ta nie znalazła potwierdzenia w wyżej wskazanych zeznaniach funkcjonariuszy policji, czy też pracowników opieki społecznej.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Co do pozostałych zarzutów naruszenia art. 233§1 k.p.c. zawartych punktach 3-5 apelacji, to należało je rozpatrywać łącznie z zarzutami naruszenia prawa materialnego to jest art. 898§1 k.c., gdyż stanowiły one w istocie zakwestionowanie dokonanej przez Sąd I instancji interpretacji tych zdarzeń jako objętych zakresem pojęcia „rażącej niewdzięczności”.

Zgodnie z art. 898§1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Podkreślenia przy tym wymaga, że prawne znaczenie mają relacje pomiędzy stronami w okresie pomiędzy dokonaniem a odwołaniem darowizny. Późniejsze okoliczności – po odwołaniu darowizny – nie mogą konwalidować wcześniejszego bezpodstawnego odwołania (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1999r. II CKN 528/98, LEX nr 1216187). Ma to znaczenie w niniejszej sprawie zważywszy na kontekst czasowy pomiędzy wykonanymi darowiznami a ich odwołaniem na podstawie oświadczeń z dnia 6 maja 2014r. (k.137-140). Zauważyć przy tym należy, że okoliczność, iż po pierwszej darowiznie dokonanej przez J. S. aktem notarialnym z dnia 5 stycznia 2010 roku w dniu 18 grudnia 2013r. zostały dokonane kolejne darowizny pozwala w drodze domniemania faktycznego przyjąć, iż relacje stron do czasu darowizn z 18 grudnia 2013r. były prawidłowe. Zgodnie przy tym z art. 899 § 3 k.c. darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.

Sąd I instancji uznał, że przejawem rażącej niewdzięczności pozwanej względem powodów było po pierwsze spieniężenie przez nią majątku otrzymanego w drodze darowizny, roztrwonienie środków uzyskanych ze sprzedaży mieszkania, oraz obciążenie hipoteka pozostałych darowanych nieruchomości.

Skarżąca trafnie zarzuciła, że powyższe czynności nie mogły być rozpatrywane w kategoriach rażącej niewdzięczności obdarowanego względem darczyńców, podobnie jak i wystawienie nieruchomości przy ulicy (...) na sprzedaż. Konsekwencją dokonanej darowizny jest bowiem to, że obdarowany staje się właścicielem darowanych nieruchomości, zaś immamentną cechą prawa własności jest prawo do jego rozporządzenia, w tym obciążania. Jak słusznie zauważyła skarżąca „zawiedzione oczekiwania darczyńcy co do należytego zajmowania się przez obdarowanego przedmiotem darowizny nie mogą uzasadniać odwołania darowizny na podstawie art. 898 § 1

k.c.” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2005r. II CK 265/05 LEX nr 707399). Obdarowanemu wolno bez uzgodnienia z darczyńcą wykonywać swe uprawnienia właścicielskie w stosunku do darowanej mu rzeczy, a aktów wykonywania tych uprawnień nie można rozpatrywać w kategoriach rażącej niewdzięczności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 stycznia 2016r. V ACa 607/15, LEX nr 2052629). Zwrócić należy uwagę, że pozwana sprzedała lokal mieszkalny, w którym powodowie nie zamieszkiwali, zaś podnoszone okoliczności dotyczące zniesienia służebności mieszkania nie odpowiadają ustalonemu stanowi faktycznemu. Z treści aktu notarialnego z dnia 20 lutego 2014r. wynika bowiem, że w tym samym akcie notarialnym, pozwana ustanowiła nieodpłatnie na rzecz powodów oraz E. S. (1) na zabudowanej nieruchomości poł. w T. przy ul. (...) dożywotnią służebność mieszkania polegającą na prawie korzystania przez uprawnionych z całego budynku mieszkalnego oświetlonego i ogrzewanego kosztem właścicieli, a także dostarczeniu wody i swobodnym poruszaniu się po całej nieruchomości oraz zobowiązała się ponadto zapewnić rodzicom opiekę i dowóz do i z kościoła, lekarza i zorganizować im pogrzeby według zwyczajów miejscowych. (vide: §3 umowy k.36). Tym samym powodowie nadal dysponują tytułem prawnym do zajmowania przedmiotowej nieruchomości.

Drugą okolicznością świadczącą w ocenie Sądu I instancji o spełnieniu przesłanki „rażącej niewdzięczności” było niewykonanie przez pozwaną remontu domu. Jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy termin ten minął 31 marca 2015r. , a zatem już o złożeniu przez powodów oświadczenia o odwołaniu darowizny. Okoliczność ta nie mogła być zatem brana pod uwagę przy ocenie przesłanek do odwołania darowizny, skoro w dniu jej odwołania termin do wykonania remontu jeszcze nie upłynął. Niezależnie od tego, z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że wykonany został kosztorys prac remontowych. Nie można odmówić także racji skarżącej, że trudno wyobrazić sobie współpracę stron przy wykonywaniu remontu, skoro pomiędzy stronami powstał konflikt, czego przejawem było właśnie odwołanie darowizny już 6 maja 2014r., oraz złożenie na początku czerwca 2014r. zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa – zakończonego ostatecznie wydaniem wyroku uniewinniającego. W tej sytuacji także i ta okoliczność nie mogła być uznana za podstawę do odwołania darowizny.

Po trzecie Sąd Okręgowy uznał, że rażącą niewdzięczność stanowił permanentny sposób odnoszenia się pozwanej do darczyńców – brak elementarnego szacunku, wyzwiska, groźby, tolerowanie takich zachowań u męża pozwanej, pomówienia matki o alkoholizm i znęcanie się nad E. S. (1), wywieranie nacisku w sprawie zniesienia służebności.

Co do tej ostatniej kwestii, to było to o tyle niezrozumiałe, że jak wynika z aktu notarialnego z dnia 20 lutego 2014r. służebność ta nadal obowiązuje. Co do pomówień o alkoholizm, to trudno uznać, aby jednorazowa informacja przekazana telefonicznie, czy sms-em wskazująca, że powódka spożywa alkohol mogła być podstawą do zakwalifikowania takiego zachowania jako „rażącej niewdzięczności” w rozumieniu cytowanego przepisu. Pozwana wyjaśniła przy tym, że raczej chodziło jej o wyrażenie troski o zdrowie matki, niż przedstawienie jej w złym świetle.

Odnosnie pomówień o znęcanie się nad E. S. (1), to z poczynionych ustaleń wynika, że to powódka kwestionowała sposób opieki sprawowanej przez pozwaną, czego nie potwierdziły ani interwencje policji, ani wizyty pracowników opieki społecznej. Z kolei jeżeli chodzi o brak szacunku, wyzwiska i groźby, to zgodnie z ustaleniami rzeczywiście była taka sytuacja, że przed sporządzeniem aktu notarialnego w dniu 20 lutego 2014r. pozwana używała w stosunku do powoda słów uznanych powszechnie za obelżywe. Należy to ocenić negatywnie, niemniej jednak, jeżeli sytuacja ta była postrzegana jako rażąca niewdzięczność ze strony pozwanej, to niezrozumiałym było późniejsze zgodne podpisanie aktu notarialnego w dniu 20 lutego 2014r., w którym zresztą pozwana ponownie ustanowiła szeroką służebność na rzecz powodów, oraz zobowiązała się do wykonania remontu na rzecz powodów. Z kolei odnośnie kłótni, która miała miejsce 28 maja 2014r. to należy także odwołać się do rozważań Sądu Okręgowego w T. w sprawie IX Ka (...), który podkreślił, że „agresja słowna widoczna była w realiach przedmiotowej sprawy nie tylko w wypowiedziach kierowanych przez oskarżoną pod adresem matki, ale również w sformułowaniach wypowiedzianych wobec oskarżonej przez A. S. (1)... Zdaniem Sądu odwoławczego, w ramach prowadzonej kłótni, pokrzywdzona występowała de facto w roli aktywnego uczestnika, nie zaś osoby wystraszonej, ofiary, czego dowodem jest również treść nagrania zarejestrowanego w dniu 28 maja 2014r.” (vide: strona 11 uzasadnienia k.467 akt IX Ka (...)). Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga fakt, że także to zdarzenie miało miejsce już po odwołaniu darowizny, zaś okoliczności późniejsze są prawnie obojętne dla oceny skuteczności takiego oświadczenia woli. Jak już wcześniej

wskazano, przy ocenie spełnienia przesłanek odwołania darowizny z uwagi na rażącą niewdzięczność bierze się wyłącznie pod uwagę fakty, które miały miejsce w okresie pomiędzy darowizną a jej odwołaniem.

Z podobnych względów nie można było uznać za przesłankę odwołania darowizny zdarzenia z dnia 17 maja 2014r., kiedy to miała miejsce interwencja Policji w związku z dokonaną przez pozwaną wymianą zamków na nieruchomości. Niezależnie od tego, z odmiennych ustaleń poczynionych przez Sąd Apelacyjny jednoznacznie wynika, że pozwana zaofiarowała w obecności funkcjonariuszy policji wydanie powodom przedmiotowych kluczy, ci zaś odmówili ich przyjęcia. Pozwana przy tym logicznie i przekonująco wyjaśniła przyczynę wymiany zamków w przedmiotowym lokalu.

Reasumując Sąd Apelacyjny podzielił zarzuty naruszenia przez Sąd I instancji art. 898§1k.c. poprzez błędne uznanie, że spełnione zostały przesłanki do odwołania przedmiotowej darowizny z uwagi na rażącą niewdzięczność. Zgodzić należało się z konkluzją przyjętą w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 grudnia 2015r. w sprawie IX Ka (...), że jedną z przyczyn istniejącego pomiędzy stronami konfliktu było to, iż powodowie wkrótce po dokonaniu darowizny uznali swoje decyzje za błędne i podjęli działania zmierzające do powrotnego odzyskania nieruchomości, to zaś spotkało się z negatywną reakcją pozwanej (strona 10-11 uzasadnienia k.466 akt IX Ka (...)). Zważyć bowiem należy, że od dokonania darowizny do złożenia oświadczenia o ich odwołaniu upłynęło niespełna 5 miesięcy, przy czym jeszcze 20 lutego 2014r. relacje stron były na tyle poprawne, że złożyli zgodne oświadczenia woli przed notariuszem. Powodowie nie wykazali, aby od tego czasu do dnia 6 maja 2014r. zaszły takie okoliczności, które świadczyłyby o rażącej niewdzięczności pozwanej. Podkreślenia wymaga, że ustawodawca dla skutecznego odwołania darowizny w art. 898 § 1 k.c. wprowadził wymóg zaistnienia niewdzięczności w jej postaci kwalifikowanej, jako rażącej, która musi się przejawiać znacznym nasileniem złej woli. Wyklucza to potraktowanie konfliktów rodzinnych pojawiających się na tle codziennej egzystencji, z uwzględnieniem norm panujących w danym środowisku oraz z uwzględnieniem zachowania samego darczyńcy, jako przesłanki odwołania darowizny (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 września 2016r. I ACa 199/16, LEX nr 2335287).

Z tych też względów Sąd Apelacyjny na podstawie wyżej cytowanych przepisów, oraz art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo. Konsekwencją zmiany merytorycznej rozstrzygnięcia była także zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu w I instancji. Skoro powództwo zostało oddalone, Sąd na podstawie wyrażonej w art. 98§1 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu zasądził od powodów na rzecz pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Jego wysokość za pierwszą instancję ustalono w oparciu o § 6 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn. Dz.U. z 2013r. poz. 461) obowiązującego w chwili wniesienia pozwu. Sąd jednocześnie odstąpił od obciążania powodów kosztami sądowymi za I instancję, mając na uwadze sytuację zdrowotną i majątkową powodów (art. 102 k.p.c.).

O kosztach postępowania apelacyjnego również orzeczono na podstawie wyrażonej w art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Skoro apelacja została uwzględniona w całości, Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego, którego wysokość ustalona została na podstawie §2 pkt.7 w zw. z §10 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U z 2015r. poz.1800 z późn. zm). Sąd również odstąpił od obciążania powodów kosztami sądowymi za drugą instancję, mając na uwadze ich sytuację zdrowotną i majątkową (art. 102 k.p.c.).